

Tien dagen studeren in Jeruzalem

In maart ben ik voor tien dagen naar Jeruzalem gegaan om daar te studeren en mensen te ontmoeten. Deze reis heb ik voorbereid met Michael Mulder en Albert Groothedde. Ik heb me bezig gehouden met Pesach, Poeriem en de Joodse wortels van het Nieuwe Testament. Ook heb ik mijn Ivriet weer wat kunnen oefenen

In Jeruzalem heb ik Albert ontmoet, we hebben afspraken gemaakt en contacten gelegd. Omdat Poeriem in deze periode viel, heb ik ook een lezing daarover meegemaakt en verschillende synagoges bezocht. Dat was een heel bijzondere ervaring. Tijdens Poeriem ben ik ook met een rabbi door de wijk Meashearim gelopen en heb ik met verschillende mensen kunnen spreken. Ik zal deze morgen niet zo gauw vergeten.

Een studiesessie met dr. Noam Zion, auteur van een Pesach-Haggadah.

Generaties in gesprek

Zowel thuis als in Jeruzalem heb ik verschillende boeken en artikelen bestudeerd. Het was heerlijk om dat in alle rust te kunnen doen. Eén van de hoogtepunten vond ik persoonlijk om de schrijver te ontmoeten van één van de boeken die ik gelezen had, over Pesach. De titel van het boek was *A different Night*. Met dit boek wilde hij proberen om verschillende generaties met elkaar in gesprek te brengen rond het thema 'Pesach'.

Het blijkt dus dat het niet vanzelfsprekend is dat ouders en kinderen met elkaar in gesprek gaan of dat zij het heel moeilijk vinden om dat te doen. In zijn boek geeft hij verschillende manieren

aan om het voor ouders en kinderen wat gemakkelijker te maken om dat gesprek aan te gaan. Een gesprek hierover was zeer leerzaam. Alle vragen die ik had, kon ik stellen. Het is een zeer goede ontmoeting geworden.

Een aantal gesprekken heb ik ook gehad met Alfred Müller. Alfred is een vriend van ons en werkt al vele jaren als journalist in Israël. Het is altijd goed om hem te ontmoeten en met hem van gedachten te wisselen.

Win-win

Al met al is het voor mijzelf een heel goede tijd geweest. Allereerst heb ik in alle rust kunnen studeren. Weinig tot geen

afleiding, behalve dan dat je in Jeruzalem bent. Daar valt altijd wat te beleven. Ten tweede heb ik samen met Albert goede gesprekken gehad over zoveel verschillende onderwerpen. Voor mij is Jeruzalem altijd een beetje thuishome. Dus wanneer ik studie en Jeruzalem kan combineren, dat is dat voor mij een win-win situatie. Ik raad collega's aan om dit ook een keer te doen. De combinatie is meer dan prima. En als ik heel eerlijk ben, hoop ik dit binnen een paar jaar weer te kunnen doen. «

Ds. A.C. van der Wekken is chr. geref. predikant te Dokkum.

Hoe leggen rabbijnen deze tekst uit? Wat is de achtergrond van deze gelijkenis? Als theoloog/predikant kun je moeilijk om Israël heen. Het is dan ook niet verbazingwekkend dat velen van hen een of meerdere keren in hun leven een reis maken naar Israël.

Opvallend is dat steeds meer predikanten ervoor kiezen om een individuele studiereis te maken. Bij de planning van deze reis komt steeds vaker het Centrum voor Israël Studies in zicht. Er worden ons vragen gesteld als: Wat kunnen jullie voor ons betekenen? Hebben jullie lokale contacten waarmee ik eens kan doorspreken over dit onderwerp? Zijn er studiefaciliteiten beschikbaar? Et cetera.

Na een geslaagde pilot hebben we besloten om als CIS deze doelgroep van dienst te zijn. Desgewenst voorzien we belangstellenden van zinvolle reistips (goedkope vliegtickets, betaalbare overnachtingsadressen, studiefaciliteiten). Ook denken we graag mee over een geschikt studieonderwerp en lokale gesprekspartners, afhankelijk van de wensen en het studieonderwerp. Heeft u interesse? Neem dan geheel vrijblijvend contact op met het secretariaat via info@hetcis.nl

Kogelfabriek onder de grond

Met gevaar voor eigen leven slopen ze de trap af - dag in, dag uit. In het diepste geheim produceerden 45 jongeren 2,5 miljoen kogels in een ondergrondse fabriek. Zodat de Joden niet met lege handen stonden als ze werden aangevallen op het moment dat de staat Israël het licht zou zien.

Iedereen wist het: als de Britten ontdekten dat Joden munitie maakten, betekende dat onherroepelijk hun dood. Wapenproductie was strikt verboden tijdens het Britse mandaat (1920-1948). Maar wat als de Joden ooit een eigen staat zouden krijgen? Hoe moesten ze zich dan verdedigen tegen de vijand die vast en zeker zou binnenvallen?

Een kibboets in de stad Rehovot, zo'n 25 kilometer ten zuidoosten van Tel Aviv, werd de locatie waar een jong team tussen 1945 en 1948 illegaal kogels maakte. Vandaag de dag is iets van dat uiterst gevaarlijke fabriekswerk te zien in het Ayalon Instituut, een museum op de plek waar ruim 70 jaar geleden de machines draaiden zonder gehoord te mogen worden.

Verschuifbare wasmachine

Dat medewerkers van de munitiefabriek nooit zijn gesnapt, mag een wonder heten. Ongezien wisten ze de machines vanaf een verlaten kogelfabriek in Polen het land in te smokkelen én onder de grond te krijgen. Vlak bij de heuvel in Rehovot waar de

kogelkelder kwam, lag een station waar talloze Britse soldaten langs reisden. Werken onder de neus van de vijand, dat is iets wat niemand verwacht, en dus maakte dat de locatie niet verdacht. De voorbijrazende treinen bleken ook ideaal om ongehoord kogels te testen.

Nadat de groep jongeren was gestrikt voor de geheime operatie, werd op de heuvel eerst een kibboets opgetuigd. Daarna volgde de ondergrondse fabriek. Eén ingang was verstopt onder een verschuifbare wasmachine, een andere onder een bakkerijoven van 10 ton, gemonteerd op rails. 's Morgens vroeg liepen de kibboetsjongeren met een schoffel op hun schouder richting de werkplaats. Ze meldden zich echter niet op het land, maar bij de wasserij. Binnen anderhalve minuut verdwenen ze alle 45 onder de grond.

Onwetende giraffen

De kogelproductie verbergen bleek moeilijker dan gedacht. Draaiende wasmachines probeerden het oorverdovende lawaai van de hamers en machines in de kelder overstemmen. De kibboets startte een wasservice, zodat er voldoende wasgoed was om de hele dag te draaien. Over hun werk zwegen de arbeiders zelfs tegen hun partner en andere kibboetsleden. Wie niet wist van de geheime operatie, werd ook wel "giraffe" genoemd, omdat giraffen niet zien wat er zich onder hen afspeelt.

Argwaan wekten ze soms wel. Bijvoorbeeld van de schoenmaker in de stad, die wel erg vaak versleten werkschoenen moest repareren. Oplossing? De kibboets opende een eigen werkplaats voor schoenenreparatie. Omdat werknemers kamp-

Ingang onder de wasmachine

ten met hoofdpijn, doffe ogen en bleke gezichten, moesten ze elke dag verplicht onder een stralingsapparaat. Ook kregen ze een speciaal dieet om hun gezondheid wat op te krikken.

Niet zomaar machines

14 mei 1948 was de dag waarop de Joden zo lang gehoopt hadden: de staat Israël werd een feit. 15 mei 1948 was de dag die de Joden vreesden: legers uit Libanon, Syrië, Jordanië, Irak en Egypte vielen binnen. Maar het prille Israël had de munitie om terug te vechten voorhanden. De kogels waarmee de Joodse jongeren zelf hun leven riskeerden, vergoten vijandelijk bloed. In de geheime werkplaats legt de gids van het Ayalon Instituut zijn handen op het koude staal van de machines die de kogels produceren. "Dit zijn niet zomaar werktuigen", drukt hij bezoekers op het hart. "Zonder deze machines bestond de staat Israël niet." «

*Anne Vader
Journalist en deelnemster aan een LCJ-reis naar Israël*

Kogelmachines